

Cách đây 40 năm, ngay từ thời kỳ trước tết Mậu thân 1968, các sinh viên học sinh hội họp với nhau, thì luôn say sưa phân kích hát bài “*Gia Tài Của Mẹ*” của nhạc sĩ họ Trịnh. Trong đó có câu thật là tâm đắc: “Dậy cho con tiếng nói thật thà. Dậy cho con chớ quên lời Cha. Ôi lữ con cùng cha: Quên hận thù...”. Thế nhưng sau 1975, khi người cộng sản chiếm được trọn vẹn miền Nam rồi, thì họ không cho hát bài này nữa.

Cũng vào khoảng thời gian đó, tôi được đọc cuốn Hồi ký của văn hào André Malraux, nguyên là Bộ trưởng Văn hóa và là người rất thân cận với Tổng thống De Gaulle của nước Pháp. Cuốn Hồi ký có cái tựa đề thật ngộ nghĩnh, đó là “*Anti-Mémoires*” mà có người dịch là “*Phản Hồi Ký*”. Nhưng tôi nghĩ chữ Anti ở đây có nghĩa là “*Trước*”, như trong chữ Anticipation, chữ “*Antichambre*” = Phòng đợi ở bên ngoài phòng khách chính. Như vậy, thì phải gọi là “*Tiền Hồi ký*” mới đúng với ý của tác giả. Vì ông chỉ muốn xuất bản một phần cuốn Hồi ký, khi tác giả còn sinh tiền. Và chỉ khi tác giả qua đời, thì mới cho phổ biến toàn bộ cuốn Hồi ký mà thôi.

Đây là chuyện bên lề, viết ra cho vui vầy thôi. Còn chính yếu, thì tôi chú ý đến cái câu chuyện trao đổi, khi lần đầu tiên ông Malraux gặp tướng De Gaulle lúc nước Pháp vừa được giải phóng khỏi sự chiếm đóng của quân đội Đức quốc xã vào mùa Hè 1944, nhờ cuộc đổ bộ của quân đội đồng minh lên bờ biển Normandie miền Bắc nước Pháp. Ông Tướng từ ngoài nước trở về, thì muốn tìm hiểu về tình hình trong nước, nên mới hỏi Malraux là một trong những lãnh tụ quân kháng chiến ở trong nội địa nước Pháp, mà hồi đó thì được gọi là FFI (= Forces Francaises de l’Interieur tức là Lực lượng võ trang Pháp ở trong Nội địa). De Gaulle rất tâm đắc với cách đánh giá của Malraux về tình hình tại nước Pháp hồi đó, với chỉ bằng có một chữ thôi, đó là: “*Sự Nói Dối*” (nguyên văn tiếng Pháp = Le Mensonge). Tác giả thuật lại: “*Tôi chỉ nói có một chữ Le Mensonge thôi, mà Ông Tướng đã gật đầu tâm đắc với sự đánh giá tình hình nội bộ nước Pháp của tôi. Và ngay từ đó, chúng tôi trở thành hai người bạn tri kỷ gắn bó với nhau...*” Và rồi như ta đã biết suốt cuộc đời còn lại, Malraux là người cộng tác thân tín nhất với Tướng De Gaulle. Đặc biệt trong những năm 1960-61 trở đi, Bộ Trưởng Văn Hoá

André Malraux đã thay mặt Tổng Thống De Gaulle đi gặp gỡ trao đổi với các lãnh tụ thế giới như Kennedy, Nehru, Mao Trạch Đông v.v...

Cũng giống như vậy, văn hào Nga được giải thưởng Nobel về văn chương năm 1958 là Boris Pasternak, tác giả cuốn tiểu thuyết lừng danh “Doctor Zivago”. Trong cuốn sách này, tác giả có ghi như sau: “Muốn chiều lòng người cộng sản, thì cũng dễ thôi. Bạn cứ việc nói là yêu cái điều bạn ghét, và ghét cái điều bạn yêu”.

Còn mô tả về tình hình nước Nga dưới thời Staline thập niên 1930-40, thì Pasternak chỉ cần viết có một câu như sau: “Tất cả chỉ là sự giả dối, giả hình mà thôi!” (tiếng Pháp = Tout n'est que Pharisaïsme).

Đó là ở nước ngoài. Còn ở Việt Nam ta, thì ngay từ hồi 1946-47, tôi đã được nghe nhiều người thốt ra câu nói này: “Nói dối như Vẹm”, tức là chữ VM = Việt Minh thì đọc nhanh ra thành chữ Vẹm. Xưa kia, dân gian thường nói: “Nói dối như Cuội”. Nhưng từ khi có cộng sản Việt Minh, thì bà con lại nói như thế đó.

Và cho đến ngày nay, sau trên 60 năm đảng cộng sản nắm giữ chính quyền, thì tình trạng dối trá lại càng lan rộng, phổ biến trầm trọng hơn gấp bội. Cụ thể là lời phát biểu vừa mới đây của Hoà Thượng Thích Quảng Độ với nhân viên ngoại giao nước ngoài: “Chính quyền cộng sản luôn luôn dối trá, lừa gạt dân chúng...” Nhà văn Võ Thị Hào tố cáo “Sự giả trá trở thành thường nhật, thành đương nhiên... Những sự giả trá ấy còn tiếp tục làm mục ruỗng nhân cách người Việt Nam.” Và bà kêu gọi phải tìm cách giải trừ sự gian dối, giả trá trong sinh hoạt thường ngày của xã hội. Mà ngành giáo dục phải đi đầu trong việc “giải trừ bệnh giả dối” này.

Tiến sĩ Hà Sĩ Phu thì viết là: “Cái bệnh Liệt kháng về Nhân cách”.

Giáo sư Hoàng Tụy thì than phiền sự biến chất, tha hoá, căn bệnh thành tích đã làm hư hỏng bao nhiêu thế hệ con người. Rồi đến Hội Đồng Giám Mục Công giáo trong Thư ngỏ công bố ngày 25/9/2008 cũng lên tiếng cảnh giác: “Ngày nay, một trong những điều gây nhức nhối lương tâm là sự gian dối trong nhiều lãnh vực, kể cả trong môi trường cần sự thật nhiều nhất là giáo dục học đường. Chắc chắn tất cả những ai tha thiết với tiền đồ của đất nước và dân tộc, không thể không quan tâm đến tình trạng này...”

Như vậy là cả giới trí thức, văn nghệ sĩ, cũng như giới lãnh đạo tôn giáo, thì đều đã đồng thanh nhất trí nói lên sự quan ngại và cảnh giác về tệ trạng luân lý suy đồi, xã hội đầy dẫy sự gian trá lừa lọc. Đó là một thực tế rất đau lòng đến tui nhục cho một dân tộc vốn có truyền thống trên 4000 năm văn hiến. Và hơn thế nữa, chuyện tham nhũng bê bối về hối lộ ở cấp cao tại Saigon và nạn thu gom và vận chuyển đồ ăn cấp của phi công Air Việt Nam đang được báo chí ở bên nước Nhật phanh phui ra liên tục từ mấy tháng nay, đến nỗi chính phủ Nhật phải cúp viện trợ ODA. Công luận ở Nhật gọi đó là thứ “dòi bọ đáng ghê tởm”. Sự việc này quả là một mối nhục quốc thể tệ hại nhất cho đất nước và con người Việt Nam, trước con mắt của toàn thế giới trong giai đoạn toàn cầu hóa ngày nay.

Vấn đề đối với người dân chúng ta là phải làm sao vực lại được cái tinh thần nghiã khí liêm sỉ như cha ông chúng ta vẫn thường dạy bảo từ xưa nay. Trước khi đòi hỏi người cộng sản phải thay đổi, phải chấn chỉnh cái này, cái nọ, thì chính chúng ta trong khu vực Xã hội Dân sự, chúng ta phải chủ động làm lấy cho nhau và với nhau trước đã. Việc này hoàn toàn nằm trong tầm tay của mỗi người chúng ta.

Đó là lý do thúc đẩy người viết bài này lấy tiêu đề “*Dậy cho con tiếng nói thật thã*” như đã ghi ở trên. Mỗi người chúng ta, ai mà chẳng yêu mến bà mẹ của mình. Vì thế, chúng ta nhất định đều phải làm theo lời dạy dỗ của mẹ là “Phải sống cho ra con người tử tế, chân thật, hầu làm đẹp lòng mẹ và bảo toàn được tiếng thơm của dòng họ nhà mình”.

Việc này phải bắt đầu trước hết từ trong nội bộ mỗi gia đình, rồi sau mới đến ngoài xã hội. Các đoàn thể, hiệp hội, các tổ chức tôn giáo là nòng cốt của khu vực Xã hội Dân sự, thì phải phát động khuyến khích mỗi gia đình phải rèn luyện, đào tạo con cháu mình theo tinh thần đạo hạnh lễ nghĩa truyền thống cho thật đàng hoàng nghiêm túc. Ta không thể nại lý do ngoài xã hội luân thường đảo lộn, để mà buông xuôi, bỏ mặc chuyện giáo dục con cái trong nội bộ gia đình của chính mình ta được. Như dân gian thường nói: “Con hư tại mẹ. Cháu hư tại bà”. Hay là “Nhà dột từ nóc” “Thượng bất chính hạ tắc loạn”... Tức là trách nhiệm của mỗi gia đình là chính yếu, các bậc làm cha làm mẹ, thì tuyệt đối “Không thể sao lãng nhiệm vụ dạy dỗ, hướng dẫn đàn con, bằng chính cái nhân cách trong sáng, cái tấm gương đạo hạnh của mình.” Đúng như cha ông ta từ ngàn xưa vẫn từng dạy “Dĩ thân nhi giáo”.

Câu hát của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn cũng làm chúng ta nhớ đến nhà thơ Phùng Quán trước đó 10 năm, vào thời kỳ báo “Nhân Văn - Giai Phẩm” ở ngoài Bắc năm 1956-57, đã cống hiến bài thơ đánh thép bất hủ “Lời Mẹ Dạy”, xin được trích dẫn mấy đoạn tiêu biểu như sau:

Con ơi một người chân thật

Thấy vui muốn cười cứ cười

Thấy buồn muốn khóc là khóc

Yêu ai cứ bảo là yêu

Ghét ai cứ bảo là ghét

Dù ai ngon ngọt nuông chiều

Cũng không nói yêu thành ghét

Dù ai cầm dao dọa giết

Cũng không nói ghét thành yêu.

...

Tôi muốn làm nhà văn chân thật

chân thật trọn đời

Đường mật công danh không làm ngọt được lưỡi tôi

Sét nổ trên đầu không xô tôi ngã.

Bút giấy tôi ai cướp giật đi

Tôi sẽ dùng dao viết vắn lên đá.

Nhà thơ Phùng Quán, như ta đã biết, cũng như nhiều nhân vật khác trong Nhóm Nhân Văn – Giai Phẩm đã phải trả một cái giá rất đắt vì tinh thần khẳng khái bất khuất như thế. Và mới đây, trên Đặc san Xuân Kỷ suối của Báo Người Việt vừa phát hành tại miền Nam California, dịp cuối năm 2008, ta còn được đọc mấy trang Hồi ký thật là cảm động của cô giáo Vũ Bội Trâm là người bạn đời của nhà thơ. Trong bài nhan đề: “Tôi đã được Sống như tôi muốn”, chị Bội Trâm đã ghi lại bao nỗi truân chuyên vì làm vợ một người bị chế độ trù dập, săn đuổi tàn tệ. Và anh chị đã trụ vững được, đó là nhờ ở sự nâng đỡ bảo bọc của bao nhiêu bà con, bạn bè thân thiết, đặc biệt là nhờ tấm lòng hy sinh nhẫn nại rất mực của bà mẹ yêu quý của chị.

Và với một người cha bất khuất lắm liệt như thế và với một người mẹ hy sinh tận tụy như chị Bội Trâm, tôi tin là hai cháu Phùng Đỗ Quyên và Phùng Quân của hai anh chị sẽ tiếp nối được cái tinh thần đạo hạnh, khảng khái sáng ngời của cả hai dòng họ nội ngoại của các cháu.

Viết đến đây, tôi lại nhớ đến chị Như Khuê, người bạn đời của nhà thơ Trần Dần. Tôi có dịp đến thăm anh chị tại nhà gần ga Hàng Cỏ Hà Nội vào cuối năm 1989. Hồi đó, anh Dần đã bắt đầu đau yếu nhiều, nên ít nói chuyện và để cho chị kể cho tôi nghe về những khó khăn đầy đọa mà cả gia đình phải gánh chịu suốt mấy chục năm, chỉ vì anh tham gia vào vụ “Nhân Văn – Giai Phẩm”. May mà mới đấy, vào giữa năm 1989, thì cháu Vũ con anh chị được các người bạn giúp cho sang Pháp học thêm về hội họa, nên gia đình mới có chút hy vọng tương lai. Trước đó, thì cháu Vũ đã được Luật sư Nguyễn Mạnh Tường rèn cặp tra dồi về phần tiếng Pháp cho. Nhưng chị Dần còn cho biết: “Anh xem đó: Chúng tôi cũng phải cắn răng bầm bụng rút ruột mất một số tiền “lót đường” cho cháu mới ra đi êm thấm được đấy.!”

Dân tộc chúng ta mà còn tồn tại đứng vững được qua bao nhiêu thử thách của các chế độ phong kiến hủ lậu, chế độ thực dân đế quốc đã qua và cả của chế độ độc tài toàn trị cộng sản từ trên nửa thế kỷ nay. Đó chính là vì còn có nhiều bà mẹ nhân ái, bất khuất, mà nhẫn nhục như bà mẹ của nhà thơ Phùng Quán, bà mẹ của cô giáo Bội Trâm. Và của những người vợ hết lòng hy sinh, nhẫn nhục chăm sóc cho chồng, cho con như chị Bội Trâm, chị Như Khuê...

Dân số Việt nam ở trong nước hiện nay là trên 86 triệu, và ở hải ngoại là khoảng 3 triệu. Mà số đảng viên cộng sản cỡ 3 triệu, và tôi không tin rằng tất cả số 3 triệu đảng viên này đều là những con người sắt máu với lòng tràn ngập hận thù, mà lại còn vô cảm, vô trách nhiệm trước những bất công, hủ hoá thối nát, gian dối lừa lọc đầy dẫy trong xã hội chúng ta hiện nay. Tôi tin rằng trong đảng cộng sản hiện vẫn còn có những người có lương tâm, biết phân biệt phải trái, biết đâu là chính nghĩa, đâu là gian tà. Chỉ có điều là đa số nhân dân chúng ta cũng phải ra sức tranh thủ thuyết phục, mời gọi số người còn có lương tâm và liêm sỉ như thế tham gia tích cực và cụ thể, thiết thực hơn vào công cuộc phục hồi lại cái căn bản truyền thống nhân bản và nhân ái từ ngàn đời của cha ông chúng ta truyền lại.

Chúng ta cần phải xác tín rằng: “Nhân nghĩa nhất định phải thắng hung tàn. Và Tình thương rồi sẽ xoá thù hận. “Nhất định là dân tộc ta rồi ra sẽ xoá bỏ hết sạch được cái chủ thuyết ngoại lai. Bạo lực Cách mạng, Hận thù giai cấp. Chuyên chính vô sản...”, mà người cộng sản đã du nhập từ nước ngoài vào, khiến gây ra bao nhiêu tang thương đổ vỡ, tàn phá hủy diệt từ mấy chục năm nay, đối với cái nếp sống thuận hòa, nhân ái theo truyền thống tốt đẹp ngàn xưa của cha ông chúng ta.

Đó là niềm hy vọng tươi sáng chứa chan cho toàn thể dân tộc Việt nam chúng ta trong thế kỷ XXI này vậy.

California, Cuối năm Mậu Tý 2008

Đoàn Thanh Liêm